

21.06.2024

Kliimaministri määruse „Majandus- ja taristuministri 14. detsembri 2017. a määruse nr 71 „Tehnonõuetele vastavuse kontrolli eest võetava tasu piirmäärad“ muutmise“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Määrus kehtestatakse liiklusseaduse § 73 lõike 12¹ alusel.

Määruse eesmärk on tõsta tehnoülevaatusse eest võetavate tasude riiklikult kehtestatud piirmäärasid, et ülevaatuspunktid saaksid vajaduse korral ajakohastada teenuse hinda, et katta ülevaatuspunktidele inflatsiooni ja ülevaatusseadmetele esitatavate lisanõuete tõttu tekkinud kulusid.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Kliimaministeeriumi teede- ja raudteeosakonna peaspetsialist Sven Nurk (625 6498, sven.nurk@kliimaministeerium.ee). Eelnõu koostamisest võtsid osa Kliimaministeeriumi teede- ja raudteeosakonna veondus- ja liiklusvaldkonna juht Margus Tähepõld (625 6490, margus.tahepold@kliimaministeerium.ee), Transpordiameti sõidukite tehnosakonna juhataja Jürjo Vahtra (5326 8406, jurgo.vahtra@transpordiamet.ee) Eelnõu õigusliku ekspertiisi tegi Kliimaministeeriumi õigusosakonna nõunik Anna-Liisa Kotsjuba (anna-liisa.kotsjuba@kliimaministeerium.ee). Eelnõu ja seletuskirja on keeletoimetanud Justiitsministeeriumi õiguspoliitika osakonna õigusloome korralduse talituse toimetaja Merike Koppel (5856 9469, merike.koppel@just.ee).

1.3. Märkused

Määrusega muudetakse majandus- ja taristuministri 14. detsembri 2017. a määrust nr 71 „Tehnonõuetele vastavuse kontrolli eest võetava tasu piirmäärad“ avaldamismärkega RT I, 17.05.2022, 8 (edaspidi *määrus nr 71*).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kahest punktist.

Punkt 1. Eesti Tehnoülevaatajate Liit (edaspidi *TÜL*) esitas 2023. a 9. oktoobril Kliimaministeeriumile taotluse tehnoülevaatusse eest võetava tasude piirmäärade tõstmiseks. Taotluses märgiti, et 2017. aastal vastu võetud määrus nägi ette ka elukalliduse tõusuga kaasnevat võimalust hindu vastavalt korrigeerida ning oli kehtestatud mõningase ettenägelikkusega. Kuue aasta jooksul on toimunud mitmed olulised muutused (COVID kriis, energiahindade tõus, Venemaa algatatud sõda Ukraina vastu), millega on kaasnenud hüppeline elukalliduse ja kulude, sh palgakulu suurenemine. Seetõttu leiab TÜL, et 2017. aastal kehtestatud piirmäärad ei ole enam ajakohased ega vasta hinnasituatsioonile. Ülevaatuspunktid

on pidanud soetama uusi seadmeid, nagu aeglustusmõõtur, pardadiagnostika seade, gaasilekke detektor ja veoauto piduristend. Ka käesoleva eelnõuga lisandub nõue paigaldada ülevaatuspunkti territooriumile salvestusseade, kui ülevaatusi tehakse väljaspool ülevaatusruumi. Lisaks on oluliselt suurenenud nii tööjõukulu kui ka muud teenuse osutamisega seonduvad kulud.

Transpordiamet kui tehnoulevaatusse korraldamise eest vastutav valitsusasutus vaatas TÜL-i taotluse läbi ning leidis oma analüüsis, et tehnoulevaatusse piirhinna tõstmine on teatud osas põhjendatud. Seetõttu muudetakse tehnoulevaatusse eest võetava tasu baaspiirmäära (M₁-kategooria mootorsõiduki ehk sõiduauto eest), millest sõltuvad kõikide teiste kategooriate sõidukite ülevaatusstasu piirmäärad, 66 euronit, millele lisandub käibemaks. Piirhind on kehtestatud seetõttu, et tehnoulevaatusi tegevad ettevõtted täidavad Transpordiametiga sõlmitud halduslepingu alusel riiklikku ülesannet. Samas piirhinna muutmine ei too automaatselt kaasa tehnoulevaatusse kallinemist, erinevalt näiteks Transpordiameti toimingute riigilõivu muutumisest. Piirhind on summa, millest rohkem ei tohi tehnoulevaatusse eest võetav tasu olla. Kuivõrd tehnoulevaatused tegutsevad turutingimustes, määratakse hind lähtuvalt turutingimustest iga konkreetse teenust osutava ettevõtte poolt.

Punkt 2. TÜL-i ettepanekul tõstetakse M₂-, M₃-, N₂- ja N₃-kategooria mootorsõiduki (bussid ja üle 3,5 t täismassiga veoautod) tehnoulevaatusse piirhinna koefitsienti, kuna tulevikus muutuvad nende sõidukite pidurite kontrollimise nõuded, mis suurendab oluliselt ülevaatajate töömahtu. Transpordiamet, analüüsid turuolukorda ja eelnimetatud kategooriate sõidukite ülevaatussele esitatavaid lisanõudeid, leidis koefitsiendi muutmise 1,7-lt 2-le olevat põhjendatud.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Tehnoulevaatusse piirhindade muutmisel ei ole puutumust Euroopa Liidu õigusega, kuna tehnoulevaatusse eest võetava tasu piirmäärad ei ole Euroopa Liidus ühtlustatud.

4. Määruse mõjud

Piirhindade tõusuga võib kaasneda ka tehnoulevaatusse reaalinna kasv. Mõju majandusele võib siiski hinnata väikeseks, kuna kord aastas tehtav kulutus tehnoulevaatusse võrreldes näiteks sõiduki aastaste kütuse- ja hoolduskuludega on üldiselt siiski marginaalne.

Samas on piirhinna tõstmine vajalik, et tehnoulevaatusse tegelevad ettevõtjad saaksid teenuse pakkumist jätkata ja teha vajalikke investeeringuid seadmetesse ning maksta ülevaatajatele konkurentsivõimelist töötasu, mis kokkuvõttes tähendab kvaliteetsemat tehnoulevaatusse, mis omakorda tagab ohutuma ja keskkonda säästvama transpordi.

Eestis on ligikaudu 700 000 ülevaatusse kohustusega sõidukit ning sõltuvalt kategooriast on mõju sagedus alates kuuest kuust üle kümne aasta vanustel bussidel ja lõpetades uute sõiduautodega, mille ülevaatus tehakse esimest korda neli aastat peale esmast registreerimist. Enamik sõidukeid tuleb ülevaatusse esitada igal aastal või kahe aasta järel.

5. Määruse rakendamisega seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused, eeldatavad kulud ja tulud

Määruse rakendamisel ei ole otsest mõju riigi ega kohaliku omavalitsuse tegevusele ning see ei too kaasa kulusid ega tulusid riigieelarvesse.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu koostöölastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu koostöölastamiseks Siseministeriumile ning arvamuse avaldamiseks Transpordiametile, Eesti Tehnoülevaltatajate Liidule, Autoettevõtete Liidule, Eesti Rahvusvaheliste Autovedajate Assotsiatsioonile ja Eesti Autoomanike Liidule.